

Dz.U. 1991 Nr 77 poz. 335

USTAWA
z dnia 20 lipca 1991 r.
o Inspekcji Ochrony Środowiska

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287, Nr 75, poz. 493, Nr 88, poz. 587, Nr 124, poz. 859.

Rozdział 1
Przepisy ogólne

[Art. 1.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest centralnym organem administracji rządowej, powołanym do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania stanu środowiska, nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw środowiska.]

nowe brzmienie art. 1 wchodzi w życie z dn. 19.08.2007 r. (Dz.U. z 2007 r. Nr 88, poz. 587)

<Art. 1.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest centralnym organem administracji rządowej, powołanym do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania i oceny stanu środowiska, nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw środowiska.>

Art. 2.

1. Do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy:

- 1) kontrola przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym użytkowaniu zasobów przyrody,
- 2) kontrola przestrzegania decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska oraz zakresu, częstotliwości i sposobu prowadzenia pomiarów wielkości emisji,
- 2a) kontrola zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw oraz w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej,
- 3) udział w postępowaniu dotyczącym lokalizacji inwestycji,
- 4) udział w przekazywaniu do użytku obiektów lub instalacji realizowanych jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko,
- 5) kontrola eksploatacji instalacji i urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,

- 6) podejmowanie decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska,
 - 7) współdziałanie w zakresie ochrony środowiska z innymi organami kontrolnymi, organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz organami administracji państwowej i rządowej, samorządu terytorialnego i obrony cywilnej, a także organizacjami społecznymi i opiekunami społecznymi,
 - 8) organizowanie i koordynowanie państwowego monitoringu środowiska, prowadzenie badań jakości środowiska, obserwacji i oceny jego stanu oraz zachodzących w nim zmian,
 - 9) opracowywanie i wdrażanie metod analityczno-badawczych i kontrolno-pomiarowych,
 - 10) inicjowanie działań tworzących warunki zapobiegania poważnym awariom oraz usuwania ich skutków i przywracania środowiska do stanu właściwego,
 - 11) kontrola przestrzegania przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych,
 - 12) kontrola przestrzegania przepisów o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej,
 - 12a) nadzór i kontrola w zakresie postępowania z substancjami kontrolowanymi oraz z produktami, urządzeniami i instalacjami zawierającymi te substancje,
 - 13) kontrola przestrzegania przepisów i uzyskanych na ich podstawie zezwoleń, z wyłączeniem kontroli laboratoryjnej, w zakresie postępowania z organizmami genetycznie zmodyfikowanymi,
 - 14) kontrola wyrobów wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku, podlegających ocenie zgodności w zakresie spełniania przez nie zasadniczych lub innych wymagań dotyczących ochrony środowiska, określonych w przepisach odrębnych,
 - 14a) weryfikacja rocznych raportów, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2004 r. o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. Nr 281, poz. 2784),
 - 15) wykonywanie zadań określonych w ustawie z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów (Dz. U. Nr 124, poz. 859),
 - 15a) kontrola przestrzegania przepisów o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
 - 15b) kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495), z wyjątkiem przepisów art. 41 pkt 2 i 3,
 - <15c) wykonywanie zadań związanych ze zbieraniem danych do Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń oraz prowadzeniem Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń,>**
 - 16) wykonywanie innych zadań określonych odrębnymi przepisami.
2. Zwierzchni nadzór nad wykonywaniem zadań, o których mowa w ust. 1, sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

dodany pkt 15c w ust. 1 w art. 2 wchodzi w życie z dn. 19.08.2007 r. (Dz.U. z 2007 r. Nr 88, poz. 587)

3. Inspekcja Ochrony Środowiska współpracuje z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych.

Rozdział 2

Organy Inspekcji Ochrony Środowiska

Art. 3.

1. Zadania Inspekcji Ochrony Środowiska określone w art. 2 wykonują:
 - 1) Główny Inspektor Ochrony Środowiska,
 - 2) wojewoda przy pomocy wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska jako kierownika wojewódzkiej inspekcji ochrony środowiska, wchodzącej w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.
2. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska wykonuje w imieniu wojewody zadania i kompetencje Inspekcji Ochrony Środowiska określone w ustawie i przepisach odrębnych.

Art. 4.

1. Główny Inspektor Ochrony Środowiska kieruje działalnością Inspekcji Ochrony Środowiska.
2. (uchylony).
3. Głównego Inspektora Ochrony Środowiska powołuje Prezes Rady Ministrów, spośród osób należących do państwowego zasobu kadrowego, na wniosek ministra właściwego do spraw środowiska. Prezes Rady Ministrów odwołuje Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.
4. Zastępcę Głównego Inspektora Ochrony Środowiska powołuje minister właściwy do spraw środowiska, spośród osób należących do państwowego zasobu kadrowego, na wniosek Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Minister właściwy do spraw środowiska odwołuje Zastępcę Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.
5. Główny Inspektor Ochrony Środowiska wykonuje zadania przy pomocy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.
6. W skład Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska mogą wchodzić: departamenty, wydziały, zespoły terenowe, samodzielne stanowiska oraz laboratoria.
7. Organizację Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska określa statut nadany, w drodze rozporządzenia, przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw środowiska.

Art. 5.

1. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska działa na obszarze województwa.
2. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska jest powoływany przez wojewodę spośród co najmniej trzech kandydatów wskazanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Jeżeli wojewoda nie powoła wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w terminie 30 dni od dnia przedstawienia kandydatów, Główny Inspektor Ochrony Środowiska wskazuje spośród nich kandydata, któ-

rego wojewoda powołuje na stanowisko wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

- 2a. Wojewoda odwołuje wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska na wniosek albo za zgodą Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.
3. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska wykonuje zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska.
4. Zastępcę wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska powołuje i odwołuje wojewoda na wniosek wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.
5. Wojewoda, na wniosek wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, może tworzyć delegatury wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska. Kierownik delegatury może, z upoważnienia wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, prowadzić sprawy i wydawać na terenie swojego działania decyzje administracyjne.
6. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, zasady organizacji wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska oraz ich delegatur.

Art. 6.

Do pracowników Inspekcji Ochrony Środowiska stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.¹⁾)

Art. 7.

Wojewoda, na wniosek wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub za jego zgodą, może powierzyć, w drodze porozumienia, prowadzenie spraw z zakresu właściwości wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, w tym wydawanie w jego imieniu decyzji administracyjnych, powiatom położonym na terenie województwa.

Art. 8.

W rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w sprawach związanych z wykonywaniem zadań i kompetencji Inspekcji Ochrony Środowiska organem właściwym jest, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, wojewódzki inspektor ochrony środowiska i jako organ wyższego stopnia - Główny Inspektor Ochrony Środowiska.

Art. 8a.

1. Główny Inspektor Ochrony Środowiska ustala ogólne kierunki działania organów Inspekcji lub – w przypadku poważnej awarii w zakresie należącym do właściwości Inspekcji Ochrony Środowiska – szczegółowe zasady postępowania inspektorów, a także zasady ich współdziałania z innymi organami administracji publicznej.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 123, poz. 1353 i Nr 128, poz. 1403, z 2002 r. Nr 1, poz. 18, Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 228, poz. 2256, z 2005 r. Nr 10, poz. 71 i Nr 169, poz. 1417 oraz z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1218, Nr 218, poz. 1592 i Nr 220, poz. 1600.

2. Rada gminy, rada powiatu i sejmik województwa przynajmniej raz w roku rozpatrują informację wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o stanie środowiska na obszarze województwa. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska informuje wójta, burmistrza (prezydenta miasta), zarząd powiatu i zarząd województwa o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla danego terenu.
3. W związku z przedłożoną informacją, o której mowa w ust. 2, radzie powiatu służy prawo do określania, w drodze uchwały, kierunków działania właściwego organu Inspekcji Ochrony Środowiska, w celu zapewnienia na danym obszarze należytej ochrony środowiska.
4. W przypadkach bezpośredniego zagrożenia środowiska starosta, wójt, burmistrz (prezydent miasta) może wydać właściwemu organowi Inspekcji Ochrony Środowiska polecenie podjęcia działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia.
5. Uchwała podjęta na podstawie ust. 3 lub polecenie wydane na podstawie ust. 4 nie mogą dotyczyć wykonania konkretnych czynności służbowych ani określać sposobu wykonania zadania przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska, lecz powinny ustalać przedmiot działania lub wskazywać stan niezgodny z prawem, o którego usunięcie chodzi.
6. Organ jednostki samorządu terytorialnego niezwłocznie informuje wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęciu uchwały lub wydaniu polecenia, o których mowa w ust. 3-5.

Art. 8b.

1. Starosta, wójt, burmistrz (prezydent miasta) ponoszą wyłączną odpowiedzialność za treść polecenia wydanego na podstawie art. 8a ust. 4.
2. Polecenie przekazane ustnie wymaga potwierdzenia na piśmie.
3. Polecenie podlega niezwłocznemu wykonaniu. Właściwy wojewódzki inspektor ochrony środowiska natychmiast przedkłada sprawę Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska, jeżeli nie jest w stanie wykonać polecenia albo jeżeli polecenie narusza prawo.
4. Polecenie naruszające prawo jest nieważne. O nieważności polecenia rozstrzyga wojewoda.

Art. 8c.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska przedkłada Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska informacje o realizacji zadań Inspekcji za dany rok w terminie do 15 lutego roku następnego.

Rozdział 3

Wykonywanie zadań kontrolnych przez Inspekcję Ochrony Środowiska

Art. 9.

1. Kontrolę wykonują Główny Inspektor Ochrony Środowiska, wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska oraz upoważnieni przez nich pracownicy Inspekcji Ochrony Środowiska, zwani dalej "inspektorami".

2. Przy wykonywaniu kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska inspektor uprawniony jest do:
- 1) wstępu wraz z pracownikami pomocniczymi, rzeczoznawcami i z niezbędnym sprzętem:
 - a) przez całą dobę:
 - na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, na którym prowadzona jest działalność gospodarcza,
 - do środków transportu,
 - b) w godzinach od 6 do 22 na pozostały teren,
 - 2) pobierania próbek, przeprowadzania niezbędnych badań lub wykonywania innych czynności kontrolnych w celu ustalenia na terenie kontrolowanej nieruchomości, w obiekcie lub jego części, stanu środowiska oraz oceny tego stanu w świetle przepisów o ochronie środowiska, a także indywidualnie określonych w decyzjach administracyjnych warunków wykonywania działalności wpływającej na środowisko,
 - 3) żądania wstrzymania ruchu instalacji lub urządzeń oraz powstrzymania się od wykonywania innych czynności w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla pobrania próbek oraz przeprowadzenia badań i pomiarów,
 - 4) oceny sposobu eksploatacji instalacji lub urządzeń, w tym środków transportu,
 - 5) oceny stosowanych technologii i rozwiązań technicznych,
 - 6) żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób w zakresie niezbędnym dla ustalenia stanu faktycznego,
 - 7) żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli,
 - 8) żądania okazania dokumentów niezbędnych do wymierzenia mandatu lub kary grzywny,
 - 9) oceny sposobu wykonywania pomiarów emisji, ilości pobranej wody oraz odprowadzanych ścieków przez jednostkę prowadzącą pomiary, w tym poprawności sposobu pobierania i analizy próbek.
3. Upoważniony do kontroli inspektor jest uprawniony do poruszania się po terenie nieruchomości, obiektu lub ich części oraz środków transportu, bez potrzeby uzyskiwania przepustki oraz nie podlega rewizji osobistej przewidzianej w regulaminie wewnętrznym kontrolowanej jednostki organizacyjnej; podlega on przepisom bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązującym w kontrolowanej jednostce organizacyjnej.

Art. 10.

Kierownik kontrolowanej jednostki organizacyjnej oraz kontrolowana osoba fizyczna, z zachowaniem przepisów o tajemnicy państwowej i służbowej oraz o zakwaterowaniu sił zbrojnych, obowiązani są umożliwić inspektorowi przeprowadzenie kontroli, a w szczególności umożliwić dokonanie czynności, o których mowa w art. 9 ust. 2.

Art. 10a.

1. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska może wystąpić z wnioskiem do właściwego miejscowo komendanta Policji o pomoc, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia czynności kontrolnych.
2. Na wniosek wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska właściwy miejscowo komendant Policji jest obowiązany do zapewnienia inspektorowi pomocy Policji w toku wykonywania czynności kontrolnych.

Art. 11.

1. Z czynności kontrolnych inspektor sporządza protokół, którego jeden egzemplarz doręcza kierownikowi kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub kontrolowanej osobie fizycznej.
2. Protokół podpisują inspektor i kierownik kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub kontrolowana osoba fizyczna, którzy mogą wnieść do protokołu umotywowane zastrzeżenia i uwagi.
3. W razie odmowy podpisania protokołu przez kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub kontrolowaną osobę fizyczną, inspektor czyni o tym wzmiankę w protokole, a odmawiający podpisu może w terminie siedmiu dni przedstawić swoje stanowisko na piśmie właściwemu organowi Inspekcji Ochrony Środowiska.

Art. 12.

1. Na podstawie ustaleń kontroli wojewódzki inspektor ochrony środowiska może:
 - 1) wydać zarządzenie pokontrolne do kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub osoby fizycznej,
 - 2) wydać na podstawie odrębnych przepisów decyzję administracyjną,
 - 3) wszcząć egzekucję, jeżeli obowiązek wynika z mocy prawa lub decyzji administracyjnej.
2. Kierownik kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub kontrolowana osoba fizyczna, w terminie wyznaczonym w zarządzeniu pokontrolnym, mają obowiązek poinformowania wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o zakresie podjętych i zrealizowanych działań służących wyeliminowaniu wskazanych naruszeń.
3. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska może zażądać od kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej przeprowadzenia postępowania służbowego lub innego przewidzianego prawem postępowania przeciwko osobom winnym dopuszczenia do uchybień i poinformowania go, w określonym terminie, o wynikach tego postępowania i o podjętych działaniach.
4. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska może upoważnić inspektora do wydania w trakcie kontroli decyzji w przedmiocie wstrzymania:
 - 1) działalności powodującej naruszenie wymagań ochrony środowiska, jeżeli zachodzi bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia ludzi albo bezpośrednie zagrożenie zniszczenia środowiska w znacznych rozmiarach,
 - 2) oddania do użytku obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji niespełniających wymagań ochrony środowiska.

Art. 13. (uchylony).**Art. 14.**

W sprawach o wykroczenia przeciwko środowisku organom Inspekcji Ochrony Środowiska przysługuje uprawnienie oskarżyciela publicznego także wtedy, gdy wniosek o ukaranie za wykroczenie złożył inny uprawniony oskarżyciel.

Art. 15.

W razie stwierdzenia, że działanie lub zaniechanie kierownika jednostki organizacyjnej, jej pracownika lub innej osoby fizycznej wyczerpuje znamiona przestępstwa przeciwko środowisku, organy Inspekcji Ochrony Środowiska kierują do organu powołanego do ścigania przestępstw zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, dołączając dowody dokumentujące podejrzenie.

Art. 16.

1. Organы Inspekcji Ochrony Środowiska mogą zwrócić się do każdego organu administracji państwowej i rządowej oraz organu samorządu terytorialnego o udzielenie informacji lub udostępnienie dokumentów i danych związanych z ochroną środowiska.
2. W razie stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie ochrony środowiska w działalności organów, o których mowa w ust. 1, organy Inspekcji Ochrony Środowiska kierują wystąpienie, którego treścią może być w szczególności wniosek o:
 - 1) wszczęcie postępowania administracyjnego,
 - 2) dopuszczenie do udziału w toczącym się postępowaniu.
3. W przypadku skierowania wystąpienia, o którym mowa w ust. 2, organom Inspekcji Ochrony Środowiska przysługują prawa strony w postępowaniu administracyjnym i postępowaniu przed sądem administracyjnym.

Art. 17.

1. Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w wykonywaniu czynności kontrolnych z innymi organami kontroli, w tym z Państwową Inspekcją Sanitarną, organami administracji państwowej i rządowej, organami samorządu terytorialnego, organami obrony cywilnej oraz organizacjami społecznymi.
2. Współdziałanie to obejmuje w szczególności:
 - 1) (uchylony),
 - 1a) rozpatrywanie wniosków o przeprowadzenie kontroli, składanych przez organy jednostek samorządu terytorialnego,
 - 2) przekazywanie właściwym organom administracji państwowej i rządowej oraz organom samorządu terytorialnego informacji o wynikach kontroli przeprowadzonych przez Inspekcję Ochrony Środowiska,
 - 3) wymianę informacji o wynikach kontroli,
 - 4) wymianę z organami celnymi i Strażą Graniczną informacji związanych ze sprowadzaniem do kraju towarów, których wwóz jest zakazany lub ograniczony ze względu na ochronę środowiska,

- 5) współpracę ze Strażą Graniczną w wykonywaniu kontroli w strefie nadgranicznej,
 - 6) współpracę z organami Państwowej Straży Pożarnej w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom.
3. Wojewoda może zarządzić przeprowadzenie kontroli nieobjętej planem kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska.
 4. Inspekcja Ochrony Środowiska udziela pomocy organom samorządu terytorialnego w realizacji ich zadań kontrolnych w zakresie ochrony środowiska.
 5. (uchylony).

Art. 18.

1. Koszty pobierania próbek oraz wykonywania pomiarów i analiz, na podstawie których stwierdzono naruszenie wymagań ochrony środowiska, ponoszą jednostki organizacyjne lub osoby fizyczne, których działalność jest źródłem naruszania tych wymagań.
2. Wysokość kosztów, o których mowa w ust. 1, ustala w drodze decyzji organ Inspekcji Ochrony Środowiska stwierdzający naruszenie wymagań ochrony środowiska.
3. Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, kierując się potrzebą zapewnienia proporcjonalności kosztów, określi, w drodze rozporządzenia, warunki i sposób ustalania kosztów ponoszonych w związku z prowadzeniem:
 - 1) kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska,
 - 2) weryfikacji rocznych raportów, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2004 r. o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji.

Art. 18a. (uchylony).

Art. 18b. (uchylony).

Art. 19.

W postępowaniu o ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu dotyczącym przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w przepisach o ochronie środowiska, oraz w sprawie ustalenia lokalizacji autostrad oraz dróg ekspresowych, jeżeli przepisy ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym mają zastosowanie do tych dróg, wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska przysługują prawa strony w postępowaniu administracyjnym i postępowaniu przed sądem administracyjnym, jeżeli zgłosi swój udział w postępowaniu.

Art. 20. (uchylony).

Art. 21. (uchylony).

Art. 22.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska może podejmować wszelkie czynności należące do właściwości wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, jeśli uzna to za celowe ze względu na wagę lub zawikłłość sprawy.

Rozdział 4

Państwowy monitoring środowiska

Art. 23.

1. Tworzy się państwowy monitoring środowiska.
2. Państwowy monitoring środowiska obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych potrzeb wynikających z polityki ekologicznej państwa.
3. Państwowy monitoring środowiska realizowany jest na podstawie:
 - 1) wieloletnich programów państwowego monitoringu środowiska opracowanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez ministra właściwego do spraw środowiska,
 - 2) wojewódzkich programów monitoringu opracowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska i zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.
4. Wojewódzkie programy monitoringu zawierają zadania określone w wieloletnich programach państwowego monitoringu środowiska.
5. Programy państwowego monitoringu środowiska obejmują, dla poszczególnych elementów środowiska, zadania realizowane w sieciach:
 - 1) krajowych,
 - 2) regionalnych (wojewódzkich i międzywojewódzkich).
6. W programach państwowego monitoringu środowiska można uwzględnić zadania realizowane w sieciach lokalnych.
7. Celem sieci krajowych jest monitorowanie głównych elementów środowiska, z uwzględnieniem zobowiązań międzynarodowych wynikających z umów i konwencji wiążących Rzeczpospolitą Polską, dla potrzeb oceny skuteczności działań podejmowanych w skali kraju na rzecz ochrony środowiska.
8. Celem sieci regionalnych jest monitorowanie głównych elementów środowiska na obszarze województwa (sieci wojewódzkie) lub kilku województw (sieci międzywojewódzkie), dla oceny wojewódzkich i międzywojewódzkich działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska.
9. Celem sieci lokalnych jest monitorowanie wybranych elementów środowiska istotnych z uwagi na lokalne uwarunkowania.

Art. 24.

Działalność państwowego monitoringu środowiska koordynują organy Inspekcji Ochrony Środowiska, w tym:

- 1) sieci krajowe i regionalne - Główny Inspektor Ochrony Środowiska,
- 2) sieci lokalne - Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, w uzgodnieniu z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska.

Art. 25.

1. Organy administracji rządowej oraz samorządowej, prowadzące rejestry, wykazy, pomiary, analizy i obserwacje stanu środowiska, są obowiązane do nieodpłatnego udostępniania danych o stanie środowiska uzyskanych w trakcie ich działalności dla potrzeb państwowego monitoringu środowiska.
2. Informacje o środowisku i jego ochronie na obszarze województwa objęte państwowym monitoringiem środowiska są gromadzone przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska i przekazywane Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.
3. Laboratoria zajmujące się pomiarami środowiskowymi powinny wdrożyć system jakości oraz posiadać akredytację w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz.U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087, z późn. zm.²⁾).

Art. 25a.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska ustala sposób gromadzenia i przetwarzania danych oraz zakres i sposób przekazywania informacji, o których mowa w art. 25 ust. 2.

Art. 25b.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska opracowuje, nie rzadziej niż raz na 4 lata, raport o stanie środowiska w Polsce, uwzględniając w szczególności dane z państwowego monitoringu środowiska.

Art. 26. (uchylony).

Art. 27.

Minister właściwy do spraw środowiska może, dla celów kontroli i badań stanu środowiska, określić, w drodze rozporządzenia, warunki i metody prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz stężeń i poziomów substancji lub energii w środowisku, uwzględniając zobowiązania międzynarodowe Rzeczypospolitej Polskiej oraz postęp w zakresie technik pomiarowych.

Art. 28.

1. Inspekcja Ochrony Środowiska zapewnia informowanie społeczeństwa o stanie środowiska.
2. Właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska nieodpłatnie udostępnia organom administracji informacje, o których mowa w art. 25 ust. 2.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, Nr 235, poz. 1700 i Nr 249, poz. 1832 i 1834 oraz z 2007 r. Nr 21, poz. 124.

3. Na wniosek producenta zamierzającego prowadzić ekologiczne gospodarstwo rolne właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska wydaje zaświadczenie informujące, że na terenie, na którym położone jest gospodarstwo rolne, nie nastąpiło przekroczenie dopuszczalnych stężeń szkodliwych substancji zanieczyszczających powietrze i wodę.

Rozdział 4a

Wykonywanie zadań w zakresie szkód w środowisku

Art. 28a.

1. Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi rejestr bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Nr 75, poz. 493), które wystąpiły na terenie kraju.
2. Rejestr, o którym mowa w ust. 1, Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi w formie elektronicznej.
3. Minister właściwy do spraw środowiska, biorąc pod uwagę zakres informacji wymagany do sporządzania raportów dla Komisji Europejskiej dotyczących doświadczeń nabytych podczas stosowania przepisów w zakresie odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku oraz potrzebę zapewnienia dostępu do informacji o środowisku, określi, w drodze rozporządzenia, zakres informacji, które powinny być zawarte w rejestrze, o którym mowa w ust. 1, sposób prowadzenia rejestru oraz sposób udostępniania danych zawartych w rejestrze.

Art. 28b.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska przygotowuje i przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska, w terminie do końca lutego każdego roku, zbiorczą informację na temat zawartości rejestru, o którym mowa w art. 28a ust. 1, za rok poprzedni.

Art. 28c.

W przypadku stwierdzenia, że zgłoszone przez organ ochrony środowiska bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku mogą mieć skutki na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Główny Inspektor Ochrony Środowiska niezwłocznie zawiadamia właściwy organ państwa, na którego terytorium skutki te mogą wystąpić.

Art. 28d.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska po uzyskaniu informacji o bezpośrednim zagrożeniu szkodą w środowisku lub szkodzie w środowisku, które zostały spowodowane na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej, a których skutki mogą oddziaływać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, niezwłocznie zawiadamia o tym właściwy organ ochrony środowiska, o którym mowa w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Art. 28e.

Przepisów art. 28c i 28d nie stosuje się do poważnych awarii przemysłowych w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Rozdział 5**Wykonywanie zadań w zakresie poważnych awarii****Art. 29.**

W zakresie przeciwdziałania poważnym awariom do Inspekcji Ochrony Środowiska należy:

- 1) kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii,
- 2) prowadzenie szkoleń dla organów administracji oraz podmiotów, o których mowa w pkt 1,
- 3) badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska,
- 4) prowadzenie rejestru zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii i o dużym ryzyku wystąpienia awarii w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska.

Art. 30.

Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w akcji zwalczania poważnej awarii z organami właściwymi do jej prowadzenia oraz sprawuje nadzór nad usuwaniem skutków tej awarii.

Art. 31.

1. Organy Inspekcji Ochrony Środowiska dokonują kontroli co najmniej raz w roku w zakładach o dużym ryzyku wystąpienia awarii, a co najmniej raz na 2 lata - w zakładach o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii.
2. Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi rejestr poważnych awarii.
3. Organy administracji właściwe do zwalczania poważnych awarii obowiązane są do informowania Głównego Inspektora Ochrony Środowiska o poważnych awariach, które miały miejsce w kraju, oraz o ich ewentualnych skutkach transgranicznych.
4. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, kryteria charakteryzujące poważne awarie, objęte obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 3, oraz terminy tego zgłoszenia i zakres zawartych w nim informacji, kierując się rodzajem i wielkością zakładu lub środka transportu, rodzajem, kategorią i ilością substancji niebezpiecznej, która przedostała się do środowiska, rodzajem i zakresem szkody w środowisku oraz tym, aby nadsyłane informacje umożliwiały analizę przyczyn poważnych awarii oraz poszukiwanie najlepszych środków zapobiegawczych, jak również skutecznych metod likwi-

dacji skutków poważnych awarii, a także najlepszych sposobów prowadzenia akcji ratowniczej.

Rozdział 5a

Przepisy karne

Art. 31a.

1. Kto:

- 1) w wyznaczonym terminie nie informuje organu Inspekcji Ochrony Środowiska o zakresie wykonania zarządzeń pokontrolnych albo o przeprowadzeniu postępowania służbowego lub innego przewidzianego prawem postępowania przeciw osobom winnym dopuszczenia do uchybień,
- 2) niezgodnie z prawdą informuje organ Inspekcji Ochrony Środowiska o wykonaniu zarządzeń pokontrolnych lub przeprowadzeniu postępowania służbowego lub innego przewidzianego prawem,

podlega karze aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny.

2. Postępowanie w sprawach, o których mowa w ust. 1, prowadzi się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 32. (pominięty).³⁾

Art. 33. (pominięty).⁴⁾

Art. 34.

1. Wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska wstępują, z dniem wejścia w życie ustawy, w stosunki prawne odpowiednich Ośrodków (Samodzielnych Pracowni) Badań i Kontroli Środowiska.
2. Mienie i środki finansowe pozostające w dyspozycji Ośrodków (Samodzielnych Pracowni) Badań i Kontroli Środowiska przejmują, z dniem wejścia w życie ustawy, wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska.
3. Główny Inspektor Ochrony Środowiska może zarządzić przekazanie przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska określonych składników mienia, o których mowa w ust. 2, innemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.
4. (pominięty).⁵⁾

³⁾ Zamieszczone w obwieszczeniu.

⁴⁾ Zamieszczone w obwieszczeniu.

⁵⁾ Zamieszczone w obwieszczeniu.

Art. 35.

1. Pracownicy dotychczasowych Ośrodków (Samodzielnych Pracowni) Badań i Kontroli Środowiska stają się pracownikami Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.
2. Pracownicy, o których mowa w ust. 1, mogą, w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy, złożyć Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska oświadczenie o wypowiedzeniu stosunku pracy albo wnioski o jego rozwiązanie za porozumieniem stron, który powinien być uwzględniony w terminie nie dłuższym niż obowiązujący w danym stosunku pracy okres wypowiedzenia. Rozwiązanie stosunku pracy na zasadach przewidzianych w niniejszym ustępie pociąga za sobą skutki, jakie prawo wiąże z rozwiązaniem umowy o pracę przez zakład pracy za wypowiedzeniem z powodu likwidacji zakładu pracy.

Art. 36.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska są jednostkami budżetowymi.

Art. 37.

Postępowanie w sprawach wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie ustawy prowadzi się zgodnie z dotychczasowymi przepisami.

Art. 38.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia.